

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoP/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216200001
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8216200001.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. Y. P., nar. XX.X.XXXX a mal. R. P., nar. XX.X.XXXX, zastúpených opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny V., za účasti matky P. L. P., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XX, zastúpenej JUDr. Ivanom Savčákom, Partizánska 45, Bardejov a otca U. P. P., nar. X.XX.XXXX, bytom S. XXX/X, V., o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 22.8.2016 č. k. 6P/1/2016-104 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/124/2011 zo dňa 11.10.2012 v časti výživného tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. Y. sumou 120,- eur mesačne a na výživu mal. R. sumou 90,- eur mesačne vždy 15.dňa príslušného mesiaca vopred od 1.7.2015 do budúca. Dlžné výživné za obdobie od 1.7.2015 do 31.8.2016 vo výške 260,- eur pre mal. Y. a vo výške 130,- eur pre mal. R. uložil otcovi uhrádzať v mesačných splátkach po 20,- eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že neuhradením jednej splátky sa zroční celý dlh. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný. Zdôraznil, že od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov na strane maloletých detí, ktorí, keď sú vekovo starší o 4 roky, mal. Y. navštevuje 1.ročník základnej školy a mal. R. predškolské zariadenie. S týmto súvisia zvýšené výdavky matky, rovnako aj pokiaľ ide o zabezpečovanie ošatenia, stravy, obuvi, u staršieho syna aj výdavky na školské potreby, cestovné a stravné. K zmene pomerov došlo aj na strane matky, ktorá je momentálne nezamestnaná, poberá prídavky na deti a výživné, ktoré uhrádza otec. Na úhrade nákladov na domácnosť sa podieľajú s matkou aj jej rodičia. Na strane otca k podstatnej zmene pomerov nedošlo. Je preukázané, že jeho príjem od poslednej úpravy výživného nepoklesol. Preto rozhodol o zvýšení výživného pre mal. Y. zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 120,- eur mesačne a u mal. R. zo sumy 80,- eur na 90,- eur mesačne. Rozhodol o splácaní dlžného výživného pre obe maloleté deti samostatne a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec maloletých detí, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, aby návrh matky na zvýšenie výživného bol zamietnutý, alternatívne, ak by odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné zvýšenie výživného zo strany otca, tak navrhuje toto zvýšenie určiť u mal. Y. sumou 110,- eur a u mal. R. 90,- eur mesačne, nie od 1.9.2015, ale

od 1.9.2016. Vytýka súdu prvej inštancie, že ho ako žalovaného v tomto konaní neoboznámil so správou kolízneho opatrovníka a neumožnil vyjadriť sa k nej. Nie je pravdou, že by sa o deti nezaujímal. Stretáva sa deťmi aj mimo určeného obdobia a samotný návrh na zvýšenie výživného bol podaný matkou na pojednávaní o úpravu styku otca s deťmi. Otec mal záujem tráviť s deťmi dlhší čas, ako bol dovtedy určený súdom. Súd prvej inštancie porušil jeho procesné práva, keď mu neumožnil dokončiť záverečnú reč. Má za to, že nenastala taká zmena pomerov od doby predchádzajúceho rozhodnutia súdu, na základe ktorej by bolo možné rozhodnúť o zvýšení výživného. Zdôrazňuje, že starší syn Y. v septembri 2015 nastúpil do 1.ročníka základnej školy. S týmto nástupom sú spojené jednorázové výdavky na začiatku školského roka. Mladší syn R. nastúpil do 1.ročníka základnej školy až od septembra 2016, a teda až od tohto dátumu sú spojené zvýšené náklady na školu. Predtým navštevoval predškolské zariadenie, ktoré sa nachádzalo pár metrov od domu. Priemerný plat otca je cca 789,- eur mesačne. Tento jeho príjem však výrazne ovplyvňujú polročné a koncoročné odmeny, ktoré nie sú nárokovateľnou zložkou platu. Oveľa spravodlivejšie by bolo určiť výšku mzdy v rámci jej strednej hodnoty za určité obdobie tzv. median - usporiadanie jednotlivých mesačných miezd za určené obdobie od najnižšej po najvyššiu, pričom median sa nachádza presne v strede. Median v tomto prípade je 731,60 eur mesačne. Otec ďalej poukázal na rozsah svojich výdavkov, keď má náklady na bývanie vo výške 135,- eur mesačne, splátku hypotéky 150,- eur mesačne, splátku spotrebného úveru 40,45 eur, splátku za práčku 12,73 eur, náklady na cestovanie do práce vo výške 50,- eur. Po odpočítaní nákladov mu ostane cca 343,- eur. Z tejto sumy platil doteraz výživné vo výške 180,- eur mesačne, ostatné peniaze používal otec na úhradu bežných výdavkov, ako je strava, internet, telefón a pod.. K týmto výdavkom je potrebné zaradiť aj náklady na odvoz a prívod detí matke, náklady na oblečenie, keďže mu matka odmieta dávať náhradné oblečenie pre deti, náklady na výlety, kolotoče, hračky, kino a pod. pre deti. Pokiaľ ide o skutočnosť, že si zakúpil 2-izbový byt, tento potreboval zabezpečiť aj kvôli tomu, aby sa mohol stretávať s deťmi a tento byt jedného dňa deti zdedia. Poukazuje na spôsob vyporiadania vzťahov s matkou ohľadom bezpodielového spoluvlastníctva, keď sumu 5.000,- eur nechal matke a následne bol nútený vziať si úver na zariadenie bytu. Pokiaľ ide o matku maloletých detí zdôrazňuje, že táto bola v dobe predchádzajúceho rozhodnutia súdu učiteľkou na Základnej škole v E., poberala 600,- až 700,- eur mesačne. Bez dôležitého dôvodu sa vzdala tohto zamestnania, dala výpoveď, ostala bez práce a príjmu. Neskôr sa zamestnala v P. avšak aj tam odmietla predĺžiť zmluvu, ktorá bola na dobu určitú. Súd prvej inštancie sa nezaoberal výpisom z účtu matky, z ktorého vyplýva, že napriek slabému príjmu dokázala od rozvodu ušetriť sumu cca 6.000,- eur a za posledný rok, kedy už starší syn navštevoval školu, dokázala ušetriť sumu 2.335,35 eur. Priemerný príjem matky predstavoval 418,- eur mesačne. Ďalšie príjmy predstavovalo výživné a prídavky na deti, priemerné mesačné výdavky predstavovali sumu 433,- eur. Tento dôkaz vyvracia tvrdenie matky o tom, aké má mesačné výdavky len pre potreby detí, kde spočítané sumy, ktoré uviedla, sú vyššie ako suma. Ktorú reálne míňa podľa výpisu z účtu a v tomto ešte nie sú zahrnuté výdavky na ňu samotnú. Z výpisu z účtu matky vyplýva, že doterajšia suma, ktorou otec prispieval na výživu detí je nielenže dostatočná, ale umožňuje tvoriť aj bohatú rezervu, a to za situácie, keď príjem matky je minimálny. Okrem toho k sume 6.394,93 eur, ktorú matka mala na účte ku koncu apríla 2016, pribudla suma 5.000,- eur z vyporiadania BSM. Nie je teda zrejmé, aký tu bol dôvod podania návrhu na zvýšenie výživného. V zmysle týchto dôvodov navrhol otec podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Matka navrhla rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Pripomína, že súd určil vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom naposledy v roku 2012, kedy mal. Y. mal 3 roky a mal. R. 2 roky. Deti rastú, s pribúdajúcim vekom sa zmenilo aj ich stravovanie. Nemožno očakávať, aby školáci, ktorí sa vyvíjajú mali totožné stravovacie návyky ako malé deti. Otec sa nevypradal s otázkou nákladov vzniknutých začatím povinnej školskej dochádzky u mal. R. od septembra 2016. Deti sa vyskytujú v školskom prostredí, kde je typický častý výskyt rôznych bežných ochorení, s čím sa spája aj zvyšovanie výdavkov na zakúpenie liekov. Otec zabudol prihliadnuť na to, že jediným príjmom, z ktorého matka môže financovať potreby maloletých detí sú prídavky na deti a výživné. Nie je poberateľkou podpory v nezamestnanosti ani príspevku v hmotnej núdzi. Tvrdenia otca, že matka zámerne nepracuje sú účelové a zavádzajúce, nakoľko matka po ukončení materskej dovolenky mala vždy uzatvorený pracovný pomer na dobu určitú. Výdavky v matkinej domácnosti sú vyššie ako výdavky otca, nakoľko maloleté deti žijú s ňou a výdavky vzniknuté v domácnosti sú primárne financované z dôchodkov jej rodičov, s ktorými v súčasnosti býva v ich rodinnom dome.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad § 65, § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimo sporového poriadku (ďalej len C.m.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§

385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca dôvodné nie je.

6. Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil, o veci následne správne rozhodol a skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

7. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

8. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

9. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

10. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

11. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

12. Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Rozhodnutie súdu, ktorým sa určilo výživné možno zmeniť spravidla vtedy, ak dôjde k zmene pomerov účastníkov, pričom pri rozhodovaní o zmene výživného je nutné vždy porovnať okolnosti dôležité pre jeho určenie v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia. Dôvodom takejto zmeny je vždy iba závažnejšia zmena okolností vo vzťahu k tým, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu. Takúto zmenu odôvodnených potrieb na strane maloletých detí je potrebné vidieť v ich pribúdajúcom veku, zdravotnom stave, či pokračujúcej školskej dochádzke.

13. Ako vyplynulo z obsahu spisu, posledná úprava výživného vo vzťahu k maloletým deťom bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 11.10.2012, sp. zn. 6C/124/2011. V tomto konaní sa rozhodlo o rozvode manželstva rodičov maloletých detí. Obe maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a zo strany otca bola určená povinnosť prispievať na výživu mal. Y. sumou 100,- eur mesačne a na výživu mal. R. sumou 80,- eur mesačne. V tom čase vychádzal súd zo situácie, že matka bola na materskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok vo výške 256,- eur mesačne a prídavky na deti, iný príjem nemala. Spolu s maloletými deťmi bývala u svojich rodičov v obci B., ktorí jej pomáhali so starostlivosťou o deti. Otec pracoval ako N. v P. s priemerným čistým mesačným príjmom 800,- eur mesačne za obdobie od októbra 2010 do septembra 2011 a do februára 2012 bol ňoho zistený príjem 714,48 eur mesačne. Obe maloleté deti boli v tom čase v predškolskom veku troch a dvoch rokov.

14. Od uvedeného obdobia došlo k zmene pomerov predovšetkým na strane oboch maloletých detí. Od poslednej úpravy výživného uskutočnenej v roku 2012 uplynula dlhšia doba, v dôsledku čoho s pribúdajúcim vekom detí vzrástli matke výdavky spojené s ich odievaním a stravovaním. Ďalšie náklady vznikajú v súvislosti s pokračujúcou školskou dochádzkou, teraz už u oboch maloletých detí a rozvojom ich voľnočasových aktivít.

15. Matka maloletých detí je v súčasnosti bez zamestnania, nie je poberateľkou podpory v nezamestnanosti ani príspevku v hmotnej núdzi, pobera prídavky na maloleté deti a v súvislosti so zabezpečovaním výdavkov vzniknutých v domácnosti jej vypomáhajú rodičia, s ktorými býva v

ich rodinnom dome. Predtým bola matka zamestnaná ako regionálny obchodný zástupca M. P., kde dosahovala príjem okolo 400,- eur mesačne.

16. Pokiaľ ide o otca, tento naďalej pracuje u totožného zamestnávateľa a jeho priemerný čistý mesačný príjem predstavuje 790,- eur. Medzi odôvodnené výdavky otca patria náklady na bývanie vo výške 135,- eur mesačne, splátka hypotéky vo výške 150,- eur mesačne a cestovné náklady vo výške 50,- eur mesačne. Ďalšie výdavky otca súvisia so zabezpečením stravy, hygienických potrieb, odievania a taktiež spláca viaceré spotrebné úvery. Mal. Y. nastúpil v septembri 2015 do 1.ročníka základnej školy a aj mal. R. od septembra 2016 začal povinnú školskú dochádzku. V súvislosti s nástupom do školy matka poukázala na rozsah výdavkov, ktoré bolo potrebné vynaložiť, uviedla, že mal. R. navštevuje 2-krát mesačne logopéda a obe maloleté deti podstupujú rehabilitačnú liečbu, čo znamená najmä zvýšenie cestovných nákladov.

17. Odvolací súd konštatuje, že zistené pomery na strane účastníkov konania súd prvej inštancie porovnal s pomermi, ktoré boli u nich dané v dobe predchádzajúcej súdnej úpravy výživného a v závislosti od týchto zistení rozhodol správnym spôsobom o zvýšení výživného zo strany povinného otca k mal. Y. a k mal. R.. Otec nepochybne má naďalej príjem z vykonávanej pracovnej činnosti dosahovaný v o niečo vyššom rozsahu ako v predchádzajúcom období, avšak vzhľadom na zmenu pomerov na strane oboch maloletých detí, ktoré pokračujú v školskej dochádzke, celkovo sú vekovo staršie, bolo dôvodné pristúpiť k zvýšeniu výživného, a to s účinnosťou od júla 2015. Súd prvej inštancie v tomto smere správne poukázal predovšetkým na zmenu pomerov na strane maloletých detí zohľadňujúc aj dĺžku časového úseku, ktorá uplynula od predchádzajúceho určenia výživného v porovnaní s celkovými príjmovými a majetkovými pomermi otca. Výživné súd prvej inštancie zvýšil pre obe maloleté deti v primeranom rozsahu, aj keď nepochybne náklady na zabezpečovanie ich odôvodnených potrieb sú vysoké. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj detí, v akých by sa deti nachádzali, keby žili v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre maloleté deti má prednosť pred inými výdavkami rodičov a o toto právo nemôžu byť ukrátené. Súd prvej inštancie správne prihliadol tiež na to, že matka sa o deti osobne stará, zabezpečuje im bývanie, stará sa o domácnosť a finančne zabezpečuje ich materiálne potreby. Zákon o rodine kogentne upravuje právo dieťa na výživu a každá povinná osoba musí vždy, aj keď na úkor svojho minima, zabezpečiť ich výživu. Námietky otca, ktorý poukazuje na spôsob vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva s matkou detí je v tomto konaní o zvýšenie výživného bez právneho významu. V tomto smere ide o vyporiadanie, ktoré sa môže týkať iba vzájomných vzťahov rodičov a nie aj ich detí. Ako už bolo spomínané, aktuálny rozsah zárobkových možností otca súd prvej inštancie dostatočne zohľadnil tým, že výživné v prospech oboch maloletých detí zvýšil primeraným spôsobom a zároveň správne rozhodol aj o rozsahu dlžného výživného a spôsobe jeho splácania zo strany povinného otca.

18. Poukazujúc na všetky uvádzané dôvody odvolací súd rozsudok potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p..

19. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 C.m.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).